

Uzasadnienie

Komisja doraźna w składzie: E. Januszkiewicz, M. Naruszewicz, P. Pryczka, A. Szpak, L. Cedrowski została powołana Uchwałą Nr XL/164/2012 z dnia 28.12.2012 r. w celu rozpatrzenia przesłanych przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego według właściwości skarg na działalność Wójta Gminy Wydminy. Komisja doraźna odbyła posiedzenia w dniach 13.02.2013 r., 23.05.2013 r., 14.06.2013 r. W trakcie posiedzeń analizowano dokumenty związane z przedmiotem skargi będące w posiadaniu urzędu, wysłuchano stanowiska Wójta Gminy Wydminy, wyjaśnień pracowników urzędu, zapoznano się z wyjaśnieniami ówczesnej sołtys, zapoznano się z opiniami prawnymi opracowanymi na prośbę komisji. Efektem pracy komisji doraźnej jest stanowisko zaproponowane Radzie Gminy Wydminy w powyższej uchwale.

W odniesieniu do pkt 1 Komisja doraźna proponuje uznanie skargi za zasadną, gdyż po weryfikacji przedstawionych przez skarżącą faktów w zakresie tego punktu Komisja uznała je za właściwe. Jednocześnie Komisja podziela stanowisko skarżącej, że wskazany w przepisach statutu przepis warunkujący uruchomienie trybu odwoławczego sołtysa z wniosku mieszkańców, w postaci złożenia kompletnego wniosku, przy jednoczesnym wymogu złożenia uzasadnienia tego wniosku oznacza, że wójt może uznać wniosek mieszkańców za kompletny tylko i wyłącznie w sytuacji, gdy posiada on rzeczywiste uzasadnienie, a nie tylko domniemane, albo jedynie tytuł „uzasadnienie”. W przeciwnym razie należałoby przyjąć, że wniosek kompletny, to dokument zawierający słowo „uzasadnienie” i przypadkowy zapis, kompletnie nie odnoszący się do treści wniosku, co pozostaje w sprzeczności z logiką i zdrowym rozsądkiem. Pomimo, że wójt twierdzi w wyjaśnieniach, że nie weryfikował wniosku, bo nie ma takiego prawa, to należy wskazać, że takiej weryfikacji dokonał o czym świadczy jego wypowiedź mówiąca o tym, że zgadza się z wnioskiem, bardzo go to cieszy i go popiera. Jednakże oznacza to, że wójt dokonał subiektywnej oceny wniosku, tymczasem uchwałodawca wskazując obligatoryjność uzasadnienia dążył, by wyeliminować tego typu sytuacje – odwoływania i powoływania sołtysa pod zamówienie polityczne. Jednocześnie Komisja analizując aktualny stan prawny w zakresie badanych przepisów aktu prawa miejscowego jakim jest Statut sołectwa Zelki ustaliła, że wskazana podstawa prawna wystąpienia mieszkańców tj. § 32 ust. 1 pkt 1,2,3 i 6 oraz § 16 ust 1 pkt 2,3,4 i 5 w znaczącej części (tj. § 32 ust. 1 pkt 6 oraz § 16 ust. 1. pkt 3, ust. 2, 4 i 5) organ nadzoru prawnego stwierdził nieważność takich zapisów, uznając je za istotnie naruszające prawo [Roz. nadz. Nr PN.4131.66.2012 Woj. Warm.- Maz. (Dz. Urz. z 2012 r. poz. 1399)]. Wojewoda wskazuje m. in., że przesłanką do odwołania sołtysa nie może być „naruszenie zasad współżycia społecznego”, jak też za nieważny z mocy prawa uznaje zapis nakładający na sołtysa organizację techniczną zebrań wiejskich, gdyż za to odpowiada wójt. Tym samym, jeśli wójt i jego goście nie mają krzeselka, żeby usiąść, to jest to wina samego wójta, nie zaś sołtysa, co bezpodstawnie zarzucają sołtysowi we wniosku mieszkańcy. Uzasadnienie dla pozostałych przesłanek stanowiących podstawę wniosku i uruchomienia trybu odwoławczego sołtysa jest lakoniczne, ogólnikowe, z dużą dozą negatywnych osobistych emocji i nie posiada żadnych argumentów merytorycznych. Uznanie przez Wójta wniosku mieszkańców w tej formie, z tą podstawą prawną, z tym uzasadnieniem za kompletny było błędem. Rada ustalając zapisy o trybie powołania i odwołania sołtysa i nakładając na wójta związane z tym kompetencje i obowiązki, wskazała, że wójt ma być niezależnym organem wspomagającym demokrację w jednostkach pomocniczych jakimi jest sołectwo.

W odniesieniu do pkt 2 Komisja doraźna proponuje uznanie skargi za zasadną z uwagi na fakt, że zgodnie z podnoszonymi kwestiami przez skarżącą wójt w świetle obowiązujących przepisów prawa nie posiada kompetencji tj. podstawy prawnej do zwołania zebrania wiejskiego w sprawie odwołania sołtysa. Kompetencje posiada jedynie do wyznaczenia terminu. Zgodnie z tym co podnosi skarżąca, to nie jest pojęcie tożsame ze zwołaniem zebrania.

W odniesieniu do pkt 3 Komisja uznaje skargę za zasadną, gdyż opisany w piśmie skarżącej przebieg głosowania, łącznie z różnicami w wynikach głosowania pozostawionymi bez rozpatrzenia i wyjaśnienia miał miejsce, co członkowie komisji obecni osobiście na zebraniu potwierdzają. Tym czasem obsługę organizacyjno-techniczną zebrania zapewnia wójt. W tym przypadku wójt był przewodniczącym zebrania, co dodatkowo dawało mu dalsze kompetencje, ale i odpowiedzialność za prawidłowe prowadzenie zebrania. Zachowanie wójta i jego działania należy uznać za naganne, gdyż bezpośrednio podważają prawomocność podjętych na tym zebraniu rozstrzygnięć w formie głosowań.

W odniesieniu do pkt 4 Komisja rekomenduje uznanie skargi za zasadną z uwagi na fakt, że w trakcie zebrania wójt przejął kompetencje komisji skrutacyjnej w trakcie procedury głosowania, tymczasem komisja skrutacyjna jest przedstawicielstwem sołectwa przeprowadzającym wybory i gwarantującym społeczny nadzór nad ich przebiegiem. To mieszkańcy wybierają spośród siebie osoby zaufania społecznego do przeprowadzenia tej procedury. Ograniczenie samodzielności tego podmiotu, wpływanie na jego pracę, umniejszanie ich roli jest niedopuszczalne. Takowe działania ze strony wójta w trakcie procedury głosowania miały miejsce. Na potwierdzenie faktów opisanych w tym punkcie przez skarżącą są indywidualne obserwacje uczestniczących w spotkaniu członków, które to w pełni potwierdzają. Odrębną kwestią jest fakt użycia do oznaczenia kart do głosowania właściwej pieczęci. Komisja nie przyjmuje wyjaśnień wójta, że każda pieczęć w urzędzie jest pieczęcią wójta i tym samym można wywodzić, że może ona służyć do oznaczenia kart do głosowania. Z tego wynikałoby, że pieczęć „datownika” mogłaby znaleźć się na karcie. Pełnienie funkcji wójta obliuguje do poważniejszego traktowania spraw publicznych, a szczególności procedur zapewniających podstawy demokracji lokalnych społeczności. Z uzyskanych przez komisję opinii prawnych w zakresie zastosowania pieczęci na kartach do głosowania komisja przychyliła się do stanowiska wskazującego na nieważność kart do głosowania w przypadku użycia pieczęci innej niż oznaczającej organ wykonawczy gminy. Inaczej wybory organów w jednostkach pomocniczych należało by uznać za nic nie znaczące i fasadowe, a na to w obecnym porządku prawnym demokratycznego państwa przyzwolenia być nie może. Komisja uznaje zgodnie z treścią opinii prawnej z dnia 11 lutego 2013 r. , że karty w głosowaniu przeprowadzonym w dniu 20 października 2012 roku w Zelkach były nieważne, w związku z tym na nieważnej karcie do głosowania nie można oddać ważnego głosu. W tym Komisja wskazuje na brak niezależności i działanie na szkodę klienta kancelarii prawnej obsługującej gminę, której współnikami są radca prawny Marcin Adamczyk i adwokat Jerzy Jankowski. Klientem kancelarii jest Gmina Wydminy, której organami jest nie tylko Wójt, ale i Rada Gminy. Tymczasem prawnicy ci działają pod zamówienie Wójta i wprowadzając w błąd Radę Gminy, co wynika chociażby z treści opinii prawnej przedstawionej Komisji, która nie daje odpowiedzi na postawione przez Komisję pytania. W związku z tym Komisja zaleca powiadomienie rzecznika dyscyplinarnego przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Olsztynie i rzecznika dyscyplinarnego przy Okręgowej Radzie Adwokackiej o przypadkach złamania postanowień przepisów regulujących działalność adwokatów i radców prawnych oraz kodeksów zawodowych tych zawodów prawniczych, celem wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko prawnikom z tej kancelarii.

Kancelaria jest opłacana z publicznych środków i wymagać należy od niej fachowości, należytej staranności i przestrzegania przepisów prawa.

Weryfikacja podnoszonych w skardze zarzutów potwierdziła ich zasadność. W związku z tym, Wójt Gminy Wydminy zwołując zebranie wiejskie sołectwa Zelki w dniu 20 października działał bez podstawy prawnej, a tym samym z rażącym naruszeniem prawa.

Komisja zwraca uwagę na naruszenie przez Wójta Gminy Wydminy postanowień Konstytucji w zakresie zasady demokratycznego państwa prawa, zasady legalizmu, zasady równości i zasady dostępu do informacji publicznej, tj. art. 2, art. 7, art. 32 ust. 1, art. 61 ust. 1 i 2 Konstytucji RP.

Rada Gminy Wydminy z uwagi na kompetencje wynikające z § 35 w związku z § 37 Statutu Sołectwa Zelki winna stwierdzić nieważność wszystkich rozstrzygnięć podjętych w głosowaniach jawnych i tajnych na zebraniu w dniu 20 października 2012 roku jako rażąco naruszające prawo.

Przewodniczący Rady Gminy

Bogusław Romatowski